Helsinki, **11.10.2018**

RESERVILÄISLIITTO
Reservistförbundet

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan hallinto- ja turvallisuusjaosto

Kirjallinen lausunto: HE 123/2018 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2019

LAUSUNTO VALTION TALOUSARVIESITYKSESTÄ

Reserviläisliitto kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto valtioneuvoston esityksestä valtion talousarvioksi vuodelle 2019. Liitto antaa lausunnon liittyen puolustusministeriön hallinnonalalle esitettyihin määrärahoihin.

Hallituksen esityksessä puolustusministerin hallinnonalan määräraha kasvaa 226 miljoonalla eurolla 3.137.872.000 euroon. Määrärahan merkittävän nousun taustalla on lähinnä Laivue 2020 -hankinta, jolla turvataan Merivoimien iskukyky pitkälle tulevaisuuteen. Lähivuosina on erittäin tärkeää, että niin Laivue 2020 -hankinta että myöhemmin alkava Ilmavoimien HX-hankinta kyetään toteuttamaan niin, etteivät hankinnat vaaranna Puolustusvoimien koulutus- ja operatiivista toimintaa sekä muita kalustohankintoja. Tämän edellytyksenä on ensi vuoden tapaan kehyksen ulkopuolinen lisärahoitus. Tarvittavan lisärahoituksen määrä nousee jatkossa vuosittain niin, että lisärahoitustarve on korkeimmillaan eli vuonna 2021 noin 1,2 miljardia euroa 2021 Ilmavoimien HX-hankintojen käynnistymisen myötä.

Budjettiesityksen perusteluosassa kuvataan hyvin aiempaa haastavammaksi muuttunutta, sotilaallista toimintaympäristöä. Vaikka Suomeen ei kohdistu suoranaista sotilaallista uhkaa, on sotilaallinen toimintaympäristömme muuttunut aiempaa epävakaammaksi. Kansainvälinen turvallisuustilanne on heikentynyt ja sotilaalliset jännitteet Arktisella alueella, Itämeren ympäristössä sekä Syyriassa ja sen lähialueilla ovat lisääntyneet. Venäjä investoi voimakkaasti asevoimiensa kehittämiseen ja sillä onkin käytössään yhä laajempi, parempi ja nopeampi iskukyky asevoimien modernisoinnin sekä käyttöön tulevien ja osin jo tulleiden, uusien asejärjestelmien myötä.

Suomen puolustus perustuu yleiseen asevelvollisuuteen ja suureen reserviin, josta muodostetaan tarvittaessa Puolustusvoimien sodan ajan joukot. Näiden joukkojen 280.000 hengen kokonaisvahvuudesta reserviläiset muodostavat yli 96 prosenttia. Erityisen tärkeää nykyisessä turvallisuustilan-

Reserviläisliitto | Döbelninkatu 2, 00260 Helsinki | (09) 4056 2040 | toimisto@reservilaisliitto.fi

teessa olisikin pyrkiä nostamaan sodan ajan joukkojen toimintakykyä ja -valmiutta lisäämällä reservin kertausharjoituskoulutusta. Hybridisodankäynnin uhan johdosta olisi tärkeää järjestää riittävästi kertausharjoituksia myös paikallispuolustuksen yksiköille. Näitä harjoituksia suunniteltaessa ja toteutettaessa on huomioitava myös muiden viranomaisten rooli poikkeusoloissa.

Budjettiesityksessä varaudutaan kuitenkin vain 18.000 reserviläisen kertausharjoituttamiseen, mikä on vain noin 6,5 prosenttia Puolustusvoimien sodan ajan kokonaisvahvuudesta. Tällä tasolla reserviläinen kutsutaan kertausharjoitukseen laskennallisesti 15,5 vuoden välein. Kertausharjoitusten määrää onkin vaikea pitää riittävänä varsinkaan nykyisessä turvallisuustilanteessa.

Toinen tapa parantaa reserviläisistä koostuvien sodan ajan joukkojemme valmiutta ja osaamista on vapaaehtoinen maanpuolustustyö ja -koulutus, jota harjoittavien järjestöjen tukeen on varattu budjetissa 2.052.000 euroa. Kokonaismääräraha kasvaa hieman mutta lisävarat käytetään kaatuneiden muiston vaalimistyön tukemiseen. Nykytasoinen määräraha ei mahdollista vapaaehtoisen maanpuolustuskoulutuksen eikä reserviläistoiminnan laajentamista, mikä olisi kiristyneessä turvallisuustilanteessa tärkeää.

Kriittisen tärkeäksi lisärahoitus muodostuu, mikäli Puolustusministerin esitys vapaaehtoista maanpuolustusta koskevan lainsäädännön muutoksesta toteutuu. Tällöin mietinnössä kuvattu lisärajoitustarve niin Puolustusvoimien kuin Maanpuolustusyhdistyksenkin osalta on toteutettava vähintään esitetyn suuruisena. Edelleen uudistus edellyttää, että Puolustusvoimien palveluksessa olevan henkilöstön määrää lisätään. Henkilöstöä lisättäessä painotuksen tulee olla aluetoimistoissa, joiden henkilöstöllä on tärkeä rooli vapaaehtoisen maanpuolustuskoulutuksen ja maanpuolustustoiminnan toteuttamisessa sekä sen tukemisessa ja suunnittelussa.

Lisäksi tarvittaessa on lisärahoituksella pidettävä huoli sitä, että Puolustusvoimille MPK:lta siirtyvä sotilaallinen koulutus järjestetään jatkossa kertausharjoitusmuotoisena ja vähintään nykyisessä laajuudessa. Erityisesti paikallispuolustuksen yksiköiden toimintakyky ja valmius heikkenee, jos koulutus jää jatkossa kokonaan tai osittain järjestämättä. Viime vuonna MPK:n järjestämän sotilaalliseen koulutukseen osallistui noin 8.100 reserviläistä.

Vapaaehtoisen maanpuolustuksen rahoitusta kokonaisuutena linjattaessa on tärkeää mieltää, että myös perinteisellä reserviläistoiminnalla on suuri merkitys reservin toimintakyvyn ylläpidossa. Siihen osallistuu vuositasolla merkittävästi suurempi määrä reserviläisiä kuin kertausharjoituksiin ja Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen kursseille. Edelleen toiminnan volyymit ovat merkittävän suuria. Yksinomaan Reserviläisliiton puitteissa mm. ammuttiin vuonna 2017 yhteensä noin 2,8 miljoonaa laukausta, joka on noin puolet Puolustusvoimien vuosittaisesta laukausmäärästä. Myös fyysisen

Reserviläisliitto | Döbelninkatu 2, 00260 Helsinki | (09) 4056 2040 | toimisto@reservilaisliitto.fi

suorituskyvyn ylläpitämiseen tähtäävä ja suomalaisten maanpuolustustahtoa ylläpitävä toiminta on reserviläisjärjestöissä erittäin laajaa.

Olennaista olisikin lisätä myös paikallisesta reserviläistoiminnasta vastaavien maanpuolustusjärjestöjen rahoitusta. Reserviläisliiton saama tuki Puolustusministeriöltä on jo useita vuosia ollut 32.000 euron tasolla ja pitkällä aikavälillä tarkasteltuna laskenut merkittävästi. Liiton varsinaisen toiminnan kuluista tällä tuella katetaan nelisen prosenttia eikä se mahdollista paikallisen reserviläistoiminnan ohjausta ja koordinaatiota riittävässä määrin. Korkeampi rahoitustaso mahdollistaisi nykyistä koordinoidumman, suunnitelmallisemman ja paremmin puolustusvalmiuttamme ylläpitävän reserviläistoiminnan eri puolilla Suomea.

Vuonna 2007 säädetty Laki vapaaehtoista maanpuolustuksesta sisältää pykälässä viisi säädetyn mahdollisuuden solmia yhteistoimintasopimuksia viranomaisten ja yhteisöjen välillä niin, että sopimuksilla sovitaan yhteistyön ehdoista ja menettelytavoista. Niinpä edellä kuvatun tilanteen korjaamiseksi Reserviläisliitto ja Suomen Reserviupseeriliitto ovat esittäneet Puolustusministeriölle reserviläistoimintaa ohjaavien tulossopimusten tekemistä sekä 4-6 henkilötyövuoden suuruista lisätukea vuositasolla. Tähän tarvittava lisärahoitus ei sisälly nyt käsittelyssä olevaan budjettiesitykseen.

Reserviläisliitto on Suomen suurin maanpuolustusjärjestö, jolla on yli 37.000 jäsentä. Heistä yli 90 prosenttia on suorittanut varusmiespalveluksen tai naisten vapaaehtoisen asepalveluksen. Liiton paikallisyhdistyksissä reserviläiset voivat ylläpitää ampumataitojaan, fyysistä kuntoaan ja maastotaitojaan. Lisäksi reserviläisillä on mahdollisuus ylläpitää sodan ajan sijoitustensa edellyttämiä tietojaan ja taitojaan myös Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen kursseilla, jonka kouluttajista 36 prosenttia ja muista vapaaehtoistoimijoista 43 prosenttia tulee Reserviläisliitosta. Lisäksi Reserviläisliitto kuuluu Naisten Valmiusliittoon (NVL), Suomen Ampumaurheiluliittoon (SAL) ja Tammenlehvän Perinneliittoon (TAPE). Lisätietoja osoitteesta www.reservilaisliitto.fi.

Lisätietoja Reserviläisliiton lausunnosta antaa varapuheenjohtaja Ismo Nöjd, puh 0400 463 417 tai ismo.nojd@gmail.com.

Reserviläisliitto | Döbelninkatu 2, 00260 Helsinki | (09) 4056 2040 | toimisto@reservilaisliitto.fi